PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

BK-02.1711.8.2016

Kraków, dnia 30. 09. 2016

Pan
Marcin Korusiewicz
Dyrektor Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu
w Krakowie

Wystąpienie pokontrolne

Podmiot kontrolowany: Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie.
Przedmiot kontroli: ustalenie i dochodzenie należności z tytułu ugody zawartej w dniu 21 czerwca 2012 r. w ramach postępowania mediacyjnego sygn. akt I C 2465/11.
Kontrolę przeprowadzono w terminie: 16.05.2016 r. - 03.06.2016 r.

I. Ocena działalności kontrolowanej jednostki:

Ocena działań ZIKiT w kontrolowanym zakresie jest negatywna. Taką ocenę uzasadniają następujące ustalenia:

1. Według ustaleń kontroli wewnętrznej ZIKiT, przeprowadzonej w dniach 3-4.11.2011 r., 8-17.11.2011 r. oraz 29.08.2012 r., potwierdzonych na późniejszym etapie ustaleniami postępowania karnego i przedstawionymi w uzasadnieniu do wyroku z dnia 17.09.2013 r., Główna Księgowa ZIKiT, zlecała pracownikom ZIKiT dokonywanie przelewów na rachunki należące do jednego z przedsiębiorców, bez jakiejkolwiek podstawy prawnej, działając na szkodę interesu publicznego. Doprowadziła w ten sposób do nielegalnego wyprowadzenia z ZIKiT środków finansowych w łącznej wysokości 5 664 354,77 zł. Główna Księgowa wprowadzała w błąd swoich podwładnych, zlecając im dokonywanie nielegalnych przelewów i przełożonych, przedkładając im do zatwierdzenia te przelewy.
   Pismem z dnia 4 listopada 2011 r. ZIKiT wypowiedział Głównej Księgowej umowę o pracę na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych. W tym samym dniu złożone zostało do Prokuratury Rejonowej Kraków-Nowa Huta zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przez Główną Księgową ZIKiT i przez Przedsiębiorcę, na rzecz którego przelewane były środki finansowe.
   Z dniem 29.02.2012 r. ZIKiT rozwiązał także umowę o pracę z Kierownikiem Działu Finansowo-Księgowego, któremu podlegali pracownicy ZIKiT wykonujący w latach 2007-2011 przelewy bez postawy prawnej i któremu jedna z pracownic, wielokrotnie zgłaszała swoje wątpliwości, co do zasadności dokonywania przedmiotowych przelewów.

2. W dniu 16.12.2011 r. GMK-ZIKiT złożyła do Sądu Okręgowego Wydziału I Cywilnego pozew przeciwko Przedsiębiorcy oraz Głównej Księgowej ZIKiT o zapłatę kwoty 4 974 451,23 zł wraz z odsetkami. Dług objęty pozwem różnił się od kwoty przywłaszczonej o kwotę 689 903,54 zł, która została zwrócona na rachunek ZIKiT przez Przedsiębiorcę jeszcze przed ujawnieniem popełnienia przestępstwa. ZIKiT zaniechał jednak dochodzenia od dłużników odsetek za okresy nielegalnego posiadania tych środków.
3. Z ustaleń kontroli wynika, iż ZIKiT przystępując do dochodzenia roszczenia tak wysokiej kwoty, jak również na żadnym innym etapie przedmiotowej sprawy nie podjął czynności mających na celu obiektywne oszacowanie wyjawionych majątków dłużników, co pozwoliłoby na racjonalne podejmowanie decyzji w kwestii występowania o zabezpieczenie roszczeń.
4. Główna Księgowa ZIKiT i Przedsiębiorca, w okresie 2007-2011, w którym popełniali przestępstwo przywłaszczenia kwot o łącznej sumie 5 664 354,77 zł, a także i później, czyli w okresach, w których pozostawali w zadłużeniu względem GMK, zbywali nieodpłatnie swój majątek na rzecz osób najbliższych, a to:
   — Przedsiębiorca - nieruchomości położone w Krakowie: działki nr 168 i 169 (z których po dokonaniu podziałów geodezyjnych dokonano sprzedaży 7 nieruchomości) oraz udział 3/14 części w zabudowanej nieruchomości stanowiącej działkę nr 594, a także działki położone w miejscowości Brzezie, gmina Zabierzów: nr 310/6, 312/2 i udział 2/6 części działki nr 312/1,
   — Główna Księgowa - zabudowaną nieruchomość położoną w Bolechowicach, której była współwłaścicielem na zasadzie ustawowej wspólnoty małżeńskiej.
5. GMK-ZIKIT w związku z powzięciem informacji o nieodpłatnym wyzbyciu się przez Przedsiębiorcę majątku w postaci dwóch działek nr 168 i 169 położonych w Krakowie na rzecz osoby najbliższej, wystąpiła do Sądu wnioskiem z dnia 16.12.2011 r. o zabezpieczenie roszczenia o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną. Wniosek jednak, jako nie poparty żadnymi dowodami, został oddalony. W uzasadnieniu postanowienia sygn. akt I Co 540/11 z dnia 21.12.2011 r. Sąd Okręgowy stwierdził, iż *Wierzyciel nie uprawdopodobnił, tj. nie przedstawił Sądowi odpowiednich dowodów, że już zabezpieczony majątek dłużnika nie pokryje zadłużenia w całości.* (...) *wnioskodawca ograniczył się jedynie do zawartego na stronie 5 wniosku gołosłownego stwierdzenia, że z uwagi na „wielkość kwoty, jaką uczestnik będzie zobowiązany spłacić oczywistym jest, iż dotychczas zabezpieczone nieruchomości nie pokryją zadłużenia.*" Dalej Sąd podniósł, iż takie sformułowanie, przy jednoczesnym braku powołania jakichkolwiek okoliczności mogących wskazywać na to, że z nieruchomości nadal posiadanych przez dłużnika wnioskodawca nie będzie mógł zaspokoić swoich roszczeń (w szczególności informacji o powierzchni, położeniu i przez to potencjalnej wartości tych nieruchomości lub o ciążących na nich ewentualnie obciążeniach korzystających z pierwszeństwa wobec roszczeń wnioskodawcy) należy ocenić jako gołosłowne.

   Mimo powyższego rozstrzygnięcia Sądu, ZIKiT nadal nie dokonał oszacowania majątku dłużnika w celu pozyskania obiektywnej wiedzy, czy posiadany przez niego majątek uprawdopodabnia zaspokojenie spłaty roszczenia GMK i w efekcie zaniechał dalszych czynności zmierzających do ewentualnego zabezpieczenia roszczenia o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną nie tylko w odniesieniu do działek nr 168 i 169 (darowanych w dniu 3.11.2011 r.), ale i

pozostałych, które zostały przez dłużnika zbyte nieodpłatnie na rzecz osób najbliższych w dniu 28.10.2011 r. oraz w dniu 27.09.2012 r.

6. W toku postępowania prowadzonego z powództwa GMK – ZIKiT o zapłatę przeciwko Przedsiębiorcy i Głównej Księgowej ZIKiT przed Sądem Okręgowym w Krakowie Wydział I Cywilny do sygn. akt I C 2465/11, w wyniku przeprowadzonej mediacji w dniu 21 czerwca 2012 r. zawarta została ugoda pomiędzy ww. stronami. Kwota długu objęta ugodą wyniosła 4 974 451,23 zł, czyli nadal nie zawierała ona odsetek od kwoty 689 903,54 zł za okresy nielegalnego posiadania tych środków przez dłużników.
7. Postanowieniami ugody określono sposób i terminy spłaty długu (pięć rat), ustalono ustanowienie hipotek umownych na nieruchomościach będących własnością jednego z dłużników (Przedsiębiorcy) oraz ustalono warunki sukcesywnego zwalniania z obciążenia hipotecznego tych nieruchomości. Dłużnicy terminowo realizowali postanowienia ugody w części dotyczącej dokonywania wpłat jedynie do momentu wydania wyroku karnego w ich sprawie, tj. do dnia 17.09.2013 r. Dłużnicy nie dochowali nawet sprolongowanego terminu płatności części raty w kwocie 250 000,00 zł, która została wpłacona dopiero w dniu 07.11.2013 r., a powinna była zostać wpłacona do 30.09.2013 r. Łącznie do dnia 07.11.2013 r. dłużnicy wpłacili kwotę 2 400 000,00 zł. Kolejna rata w wysokości 1.500.000 zł z terminem płatności do dnia 31.12.2013 r. nie została zapłacona - Dłużnicy po tej dacie przestali realizować warunki ugody i cała wierzytelność wraz z odsetkami stała się natychmiast wymagalna.
8. Tytułem zabezpieczenia terminowej spłaty zadłużenia objętej ugodą, została ustanowiona hipoteka łączna do kwoty 6 560 507,41 zł, wyłącznie na nieruchomościach stanowiących własność i współwłasność Przedsiębiorcy, tj. na 5 nieruchomościach: działkach o nr: 604 i 605 (licząc konsekwentnie obydwie działki jako jedną nieruchomość ze względu na jedną księgę wieczystą), 607, 608, 609 i udziale wynoszącym już tylko 10/14 części w działce nr 594, ponieważ udział 3/14 został przez dłużnika darowany na rzecz osoby najbliższej w dniu 28.10.2011 r. Równocześnie bezpodstawnie zrezygnowano z zabezpieczenia roszczenia na trzech nieruchomościach, które wtedy jeszcze były własnością dłużnika - Przedsiębiorcy, tj. działki nr 310/6, 312/2 oraz udział wynoszący 2/6 części w nieruchomości stanowiącej działkę nr 312/1, co w efekcie umożliwiło dłużnikowi ich zbycie (w dniu 27.09.2012 r. darował je osobom najbliższym). Nie podjęto również działań w celu ustanowienia hipoteki na nieruchomości drugiego z dłużników, tj. Głównej Księgowej ZIKiT z uwagi na fakt objęcia jej małżeńską wspólnotą ustawową. Ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego na takiej nieruchomości wymaga wprawdzie podjęcia dodatkowych czynności i jest bardziej skomplikowane i czasochłonne, ale jest prawnie dopuszczalne. W sytuacji, w której był to jedyny majątek nieruchomy dłużnika, będącego jednocześnie sprawcą przestępstwa wydaje się, iż należało z tej możliwości skorzystać.
9. W ramach realizacji ugody, ZIKiT zwolnił w dniu 27.08.2013 r. z obciążenia hipotecznego działkę nr 609, którą następnie dłużnik sprzedał w dniu 29.04.2014 r. na rzecz osoby najbliższej za kwotę 2 000 000,00 zł. Z treści aktu notarialnego wynikało, iż strony, jeszcze przed zawarciem umowy w tej formie, zawarły przedwstępną umowę sprzedaży i na jej podstawie nabywca zapłacił już część ceny w wysokości 1.675.000,00 zł. Pozostała część -

325 000,00 zł – miała zostać zapłacona nie później niż do dnia 31.12.2014 r. (zgodnie z aktem notarialnym nabywca środki potrzebne na zakup tej nieruchomości uzyskał ze sprzedaży osobom trzecim nieruchomości wcześniej darowanych mu przez dłużnika, tj. działek 168 i 169, 312/2, udziału wynoszącego 1/6 części działki nr 312/1 oraz ze sprzedaży lokalu mieszkalnego w Krakowie). Po dacie zawarcia ww. umowy, Dłużnik nie wpłacił Wierzycielowi ceny sprzedaży 2 000 000,00 zł wynikającej z umowy, mimo iż zgodnie z ugodą cała wierzytelność wraz z odsetkami była już wymagalna. Nawet gdyby przyjąć, iż Dłużnik przed datą zawarcia aktu notarialnego (29.04.2014 r.) wpłacił już na rachunek Wierzyciela z tego tytułu 1 675 000,00 zł (ostatnia wpłata w dniu 07.11.2013 r.), to nadal zobowiązany był dokonać wpłaty pozostałej kwoty 325 000,00 zł, tak aby łącznie wpłaty te były równe wartości sprzedaży.

10. W dniu 03.03.2015 r., mimo iż nie zaistniały warunki wynikające z treści § 4 ugody, ZIKiT zwolnił z obciążenia hipotecznego kolejną nieruchomość - udział wynoszący 10/14 części działki nr 594. Zgodnie z treścią ugody *Wierzyciel zobowiązuje się do zwolnienia kolejnej wskazanej przez Dłużników nieruchomości pod warunkiem: przedłożenia przez Dłużników wypisu z aktu sprzedaży nieruchomości uprzednio zwolnionej oraz uznania rachunku bankowego Wierzyciela kwotą równą kwocie sprzedaży, albo dokonania wpłat w terminach i wysokościach określonych w ugodzie* (§ 4 ust. 2). Do zwolnienia obciążenia tej nieruchomości doszło w chwili, kiedy już od ponad roku dłużnicy nie realizowali postanowień ugody i w związku z tym wymagana była cała wierzytelność, natomiast wpłacona przez nich kwota długu 2 400 000,00 zł nie pokryła nawet odsetek od należności głównej. W tej sytuacji zwolnienie kolejnej nieruchomości z hipoteki mogłoby zaistnieć tylko w przypadku przedłożenia przez dłużnika aktu sprzedaży wcześniej zwolnionej nieruchomości – działki nr 609 i uznania rachunku bankowego Wierzyciela kwotą równą kwocie sprzedaży, a więc kwotą 2 000 000,00 zł. Wobec wykazanego wcześniej faktu, iż Dłużnik nie wpłacił pełnej kwoty równej cenie sprzedaży działki nr 609, nie można uznać, iż spełniony został warunek zwolnienia kolejnej hipoteki.

11. Przedsiębiorca w dniu 17.09.2015 r. sprzedał zwolniony przez wierzyciela spod zabezpieczenia udział 10/14 stanowiący część działki nr 594 za jedyne 150 000,00 zł na rzecz Spółki, której jest udziałowcem, znacznie zaniżając jego wartość. Na sformułowanie takiego zarzutu pozwalają dane z dokumentów odnoszących się do wartości tej nieruchomości, nawet, jeśli przyjąć, że wartości tych nieruchomości, zostały w jakimś stopniu zawyżone, a to:
    - w akcie oskarżenia z dnia 31.12.2012 r. wartość udziału 10/14 w działce 594 została wyceniona na 600 000,00 zł,
    - w akcie notarialnym z dnia 28.10.2011 r., którym przedsiębiorca darował udział wynoszący 3/14 w tej samej nieruchomości na rzecz osoby najbliższej został wyceniony na kwotę 160 000,00 zł (czyli wartość udziału mniejszego 3/14 została wyceniona wyżej niż wartość sprzedaży udziału większego 10/14).

    Przedsiębiorca w dniu 18.09.2015 r. wpłacił na rzecz wierzyciela kwotę wynikającą ze sprzedaży udziału 10/14 w działce nr 594 w wysokości 150 000,00 zł. Była to ostatnia kwota wpłacona przez dłużnika. Wierzyciel dopiero w dniu 01.06.2016 r., tj. w trakcie trwania niniejszej kontroli wystąpił do Sądu Okręgowego w Krakowie z pozwem o uznanie tej czynności prawnej, tj. sprzedaży przez przedsiębiorcę udziału 10/14 w działce nr 594 za

bezskuteczną. Sąd Okręgowy w Krakowie I Wydział Cywilny postanowieniem z dnia 07.07.2016 r. udzielił GMK-ZIKiT zabezpieczenia roszczenia na czas trwania postępowania. GMK-ZIKIT również dopiero w trakcie kontroli podjęła podobne jw. działania w stosunku do udziału 3/14 w działce nr 594 darowanego przez dłużnika na rzecz osoby najbliższej. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny postanowieniem z dnia 19.07.2016 r. udzielił GMK-ZIKiT zabezpieczenia roszczenia.

12. W odniesieniu do kolejnych działek nr 607 i 608, na których ustanowiono zabezpieczenie członek najbliższej rodziny dłużnika – przedsiębiorcy w dniu 03.11.2015 r. wniósł pozew do Sądu o zwolnienie ich spod egzekucji, z powodu ich zasiedzenia. GMK wniosła o oddalenie powództwa zarzucając, że wniesienie pozwu w niniejszej sprawie służy jedynie zablokowaniu prowadzonej egzekucji. Wyrokiem z dnia 30.03.2016 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo. Równocześnie przed Sądem Rejonowym dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie również z wniosku tej samej osoby toczyło się postępowanie o zasiedzenie przedmiotowych nieruchomości. W dniu 24 czerwca 2016 r. wpłynęło do ZIKiT postanowienie o umorzeniu postępowania o zasiedzenie w związku z cofnięciem wniosku przez osobę wyżej wymienioną.
13. W związku z zaprzestaniem przez dłużników realizacji postanowień ugody, tj. spłaty zadłużenia wnioskiem z dnia 15.07.2014 r. GMK-ZIKiT, wystąpiła do Sądu Okręgowego w Krakowie o wykonanie orzeczonej wobec skazanych kary pozbawienia wolności. Na posiedzeniu w dniu 30.01.2015 r., Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział III Karny postanowił nie zarządzać w stosunku do skazanych wykonania kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem z dnia 17.09.2013 r. We wniosku o odwieszenie wykonania kary w stosunku do obydwojga skazanych nie wykazano, że ugoda nie może być realizowana z przyczyn leżących po stronie dłużników; nie wykazano ich złej woli w tym zakresie; nie podano konkretnych działań świadczących o uchylaniu się przez dłużników od wykonania obowiązków, które zostały na nich nałożone.
15. GMK-ZIKiT dopiero pismem z dnia 18.09.2015 r. wystąpił o wszczęcie czynności egzekucyjnych, mimo że ugoda przestała być realizowana przez dłużników, co najmniej od 01.01.2014 r.
16. GMK-ZIKiT wnioskami z dnia 08.07.2016 r. zwrócił się do Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórza oraz Sądu Rejonowego dla Krakowa-Krowodrzy o nakazanie dłużnikom wyjawienia majątku.

II. Zalecenia:

Wobec faktu, iż w trakcie kontroli GMK-ZIKiT wystąpiła do Sądu Okręgowego w Krakowie o uznanie czynności:

- sprzedaży udziału 10/14 części w nieruchomości stanowiącej działkę nr 594 na rzecz Spółki, której dłużnik jest udziałowcem, w związku ze znacznym zaniżeniem ceny tej transakcji,
- nieodpłatnego zbycia przez dłużnika na rzecz osoby najbliższej udziału 3/14 części w tej samej działce nr 594,

za czynności bezskuteczne wraz z wnioskami o zabezpieczenie roszczeń, odstępuje się w tej części od formułowania zaleceń pokontrolnych, jednocześnie zwracając uwagę na fakt istotnego opóźnienia w skierowaniu pozwów do Sądu w tych sprawach. Fakt darowania udziału 3/14 w

przedmiotowej nieruchomości miał miejsce w dniu 28.10.2011 r., a sprzedaży udziału 10/14 w dniu 17.09.2015 r., natomiast pozwy o uznanie powyższych czynności za bezskuteczne zostały skierowane dopiero w toku niniejszej kontroli.

W pozostałym zakresie formułuje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Zintensyfikować działania w stosunku do dłużników, w taki sposób, aby maksymalnie zabezpieczyć interes wierzyciela, tj. niezwłocznie:
   - doprowadzić w porozumieniu z Kancelarią Komorniczą do ustalenia wszystkich aktualnych składników majątkowych dłużników i oszacowania ich wartości,
   - dokonać ewentualnych dalszych zabezpieczeń spłaty zadłużenia,
   - podjąć intensywną współpracę z Kancelarią Komorniczą, tak aby działania komornicze były bardziej efektywne,
   - dokonać naliczenia i dochodzić odsetek od przywłaszczonej przez dłużników kwoty 689 803,54 zł, która została przez przedsiębiorcę - dłużnika zwrócona przed podpisaniem ugody za okresy nielegalnego posiadania tych środków.

   Z uwagi na wysokość kwoty długu, która mimo spłaty przez dłużników 2 558 523,40 zł nadal opiewa na kwotę ponad 6,5 mln zł, działania w powyższym obszarze traktować priorytetowo i objąć osobistym nadzorem Dyrektora jednostki.
2. W przypadku ustalenia, iż wartość majątku dłużników nie zabezpieczy spłaty długu złożyć zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 300 kk. w kontekście zaniżenia ceny sprzedaży udziału w działce 594, wyzbywania się nieodpłatnie majątku w latach 2011-2012 r. na rzecz osób najbliższych, jak również sposobu zapłaty ceny sprzedaży działki nr 609, w kontekście ewentualnej możliwości zaistnienia pozornej przedwstępnej umowy sprzedaży tej nieruchomości.
3. Złożyć wniosek do Sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności w stosunku do obydwojga dłużników wykazując niezrealizowanie warunków ugody z winy dłużników, a w szczególności brak wpłaty całości kwoty uzyskanej ze sprzedaży działki 609, zaniżenie wartości sprzedaży udziału 10/14 części działki nr 594.
4. Wprowadzić formalny wymóg pisemnego zatwierdzania przez Dyrektora jednostki wynegocjowanych przez pełnomocników procesowych ZIKiT ugód sądowych lub pozasądowych.
5. W świetle stwierdzonych uchybień i opóźnień w sprawie ustalenia i dochodzenia należności z tytułu ugody zawartej w dniu 21 czerwca 2012 r. w ramach postępowania mediacyjnego sygn. akt I C 2465/11 rozważyć zasadność kontynuowania współpracy z kancelarią prawną, która z ramienia ZIKiT realizowała to zadanie.
6. Przygotowywać i składać do Biura Kontroli Wewnętrznej UMK szczegółowe comiesięczne sprawozdania w zakresie podejmowanych działań zmierzających do wyegzekwowania długu, wraz z kopią dokumentacji potwierdzającej podjęte czynności.

III. Osoby odpowiedzialne za realizację zaleceń pokontrolnych:

Zalecenia nr 1 – 6: Pan Marcin Korusiewicz, Dyrektor Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu w Krakowie.

IV. Termin realizacji zaleceń pokontrolnych:

Zalecenia nr 1 – 6 – od zaraz.

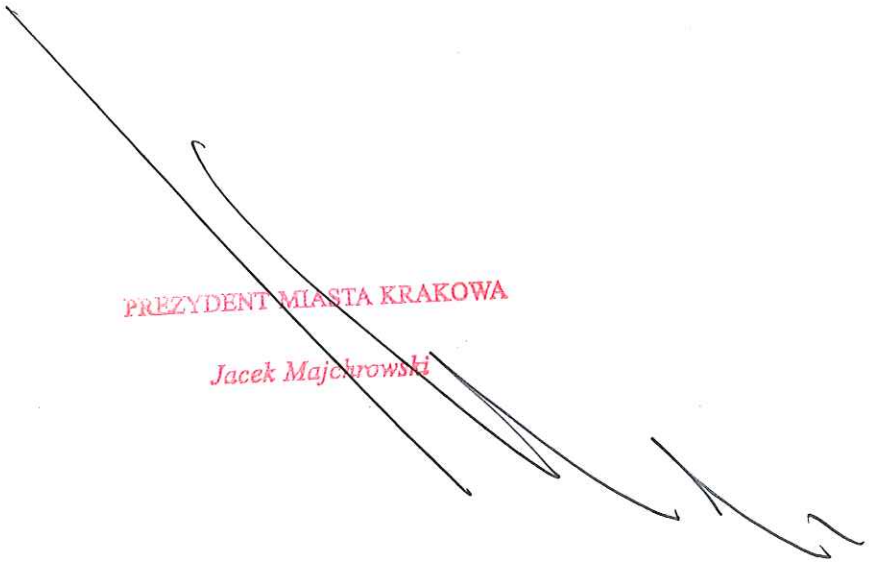
V. Termin sporządzenia sprawozdania z realizacji zaleceń pokontrolnych:

Zalecenia nr 1 – 5 – 31.10.2016 r.

Zalecenie nr 6 - do 10 dnia każdego miesiąca, począwszy od października 2016 r.

Pouczenie:

Zgodnie z § 14 ust. 1 Regulaminu przeprowadzania kontroli organizacyjno-prawnej przez Biuro Kontroli Wewnętrznej UMK (zarządzenie Nr 135/2010 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 22 stycznia 2010 r.) jednostki, w stosunku do których sformułowane zostały zalecenia pokontrolne obowiązane są do sporządzenia sprawozdania z realizacji tych zaleceń w terminie określonym w pkt. V wystąpienia pokontrolnego według wzoru określonego w załączniku nr 3 do ww. Regulaminu i przekazanie go do Biura Kontroli Wewnętrznej.

Otrzymują:

1. Adresat,
2. aa.

Do wiadomości:

Pan Tadeusz Trzmiel – Zastępca Prezydenta ds. Inwestycji i Infrastruktury - Tadeusz.Trzmiel@um.krakow.pl.